

SZAKMÓDSZERTANI ZÁRÓVIZSGA-TÉTELEK (2026 júniusától érvényes)

dráma- és színházismeret osztatlan tanárszak

(15 tétel)

1. Színházi nevelési formák Magyarországon
2. A drámapedagógia módszertanának elmélete és gyakorlata. Tanulási, fejlesztési területek
3. A drámatanár
4. A csoportkohézió felépítése drámás eszközökkel
5. Szabályjátékok. Típusok, példák
6. Az improvizáció a drámaórán
7. A tanítási dráma elmélete és gyakorlata (fogalom, típusok, konvenciók) Kontextusépítő, narratív, mélyítő, reflektív konvenciók
8. Komplex színházi nevelési előadás (TIE)
9. Diákszínjátszó csoportok alkotófolyamatának felépítése
10. A rendező munkája
11. A dramaturg munkája
12. Előadáselemzés
13. Jeles események az iskolában. Az ünnep a drámaórán
14. Bábjátékos munkaformák a tanórán
15. A drámapedagógia a köznevelésben

Az alábbi tételeknél felsorolt szakirodalom természetesen a képzés vonatkozó kurzusai során elhangzott és közösen feldolgozott ismeretanyaggal együtt képezi a felelet alapját.

1. Színházi nevelési formák Magyarországon (A színházi nevelési program ismérvei. / Színházi nevelési programok műfajai. / Különbőség az alkalmazott színház és a színházi nevelési program között.)

Szakirodalom:

- Cziboly, Ádám és Bethlenfalvy, Ádám (2013) *Színházi nevelési programok kézikönyve: Magyarország 2013*. L'Harmattan Kiadó, Budapest. 323-361. o.
- Cziboly Á. (szerk.) (2017): *Színházi nevelési és színházpedagógiai kézikönyv*. Budapest: InSite Drama 156-166. o. Szinped_Prog_Final_6.pdf (szinhazineveles.hu)
- Bethlenfalvy Á. (2015): Alkalmazott színház. A drámapedagógia és színházi nevelés különböző formáinak bemutatása. In: Bodnár G. – Szentgyörgyi R. (szerk.): *Szakpedagógiai körkép. Művészetpedagógiai tanulmányok*. Budapest: ELTE, 79–95. o.

2. A drámapedagógia módszertanának elmélete és gyakorlata. Tanulási, fejlesztési területek

- Jonothan Neelands: Dráma a tanulás szolgálatában. Színházi Füzetek VI. szám 34-70. 99-116. oldal
- Tanítási dráma (szerkesztette. Lipták Ildikó) 2-7.
<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-dramapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>
- Tölgyessy Zsuzsanna: A drámapedagógia elmélete és gyakorlata. Bp., Akadémiai, 2018, 1.15 fejezet
<https://mersz.hu/tolgyessy-a-dramapedagogia-elmelete-es-gyakorlata>
- DPM 1996/2. 10-16. oldal Szauder Erik: A dráma mint pedagógia 1.
- DPM 1997/1. 5-9. oldal Szauder Erik: A dráma mint pedagógia 2.

3. A drámatanár

- Tanítási dráma (szerkesztette. Lipták Ildikó) 16-20. 71-77.
<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-dramapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>
- Buda Béla: Az empátia jelentősége a pedagógiai munkában
Drámapedagógiai olvasókönyv Színházi Füzetek VII. szerkesztette: Kaposi László 95-103. oldal
- Kaposi László: Mit kell ismernie, és mit kell tudnia a drámatanárnak?
Drámapedagógiai olvasókönyv Színházi Füzetek VII. szerkesztette: Kaposi László 5-11. oldal
- Körömi Gábor: Drámapedagógusok az oktatásban

in: Dráma-Pedagógia-Színház-Nevelés (Szöveggyűjtemény középhaladóknak) Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Budapest 2016. 159-178.

- Achs Károly: Dráma az osztályfőnöki munkában in.: Dráma-Pedagógia-Színház-Nevelés (Szöveggyűjtemény középhaladóknak) Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Budapest 2016. 179-190. oldal

- Norah Morgan- Juliana Saxton: A személyes bevonódás szintjeinek osztályozása

Drámapedagógiai olvasókönyv Színházi Füzetek VII. szerkesztette: Kaposi László 213-219. oldal

- Cecily O'Neill- Alan Lambert: Drámatanítás

Drámapedagógiai olvasókönyv Színházi Füzetek VII. szerkesztette: Kaposi László 219-239. oldal

4. A csoportkohézió felépítése drámás eszközökkel / Szabadon választott játéksor a közösségépítés tükrében. / Egy játéksor szerkesztésének szempontjai. / Hogyan segíthetjük a játékot?

- Körömi Gábor: Játékvezetési alapismeretek In: Drámapedagógiai Magazin (2015 - 3. szám)
https://epa.oszk.hu/03100/03124/00082/pdf/EPA03124_dpm_2015_3_014-022.pdf

- Kaposi László (szerk.) (1984): Játékkönyv Petőfi Sándor Művelődési Központ, Gödöllő 1984.

- Gabnai Katalin (2015) *Drámajátékok*, Helikon Kiadó, Budapest.

- Rudas János (2007) *Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat*, Lélekben Otthon Kiadó: Budapest

- Kaposi László: Szerkesztési elvek gyakorlatsorok létrehozásához 38-39. o.

<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-drapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

- Kaposi László: Gyakorlatsorok tervezése és vezetése során előforduló gyakori hibák 40-41. o.

<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-drapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

- Mészáros Beáta: A tanári kérdéstechnika 71-74.o.

<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-drapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

- Mészáros Beáta: A tanári értékelés a drámaórán 75-76.o.

<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-drapedagogia-a-hatranyos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

5. Szabályjátékok. Típusok, példák

- Gavin Bolton: A tanítási dráma elmélete. Színházi Füzetek V. Marczibányi téri művelődési Központ Budapest 1993. 11-19. 31-38. 44-58.
- Gabnai Katalin: Drámajátékok. Helikon Kiadó 1999. (drámajátékok csoportosítása, szabadon választott játék leírása)
- Drámapedagógiai olvasókönyv (szerkesztette: Kaposi László) Színházi Füzetek VII. Marczibányi téri művelődési Központ Budapest 1995.
- Kaposi László: Játékkönyv. Marczibányi téri művelődési Központ Budapest 2013.
- Tanítási dráma (szerkesztette: Lipták Ildikó) 32-42. <https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-dramapedagogia-a-hatranynos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

6. Improvizáció drámaórán

- Perényi Balázs: Az improvizáció alapelvei, módszerek a gyakorlatban
Dráma-Pedagógia-Színház-Nevelés (Szöveggyűjtemény középhaladóknak) Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Budapest 2016. 223-238. oldal
- Anna M. Shaw: A gyermek és az improvizatív dráma kapcsolódása DPM 1994/1. 7-11. oldal
- David W. Booth-Charles J. Lundy: Improvizáció a drámajátéktanulás szolgálatában

7. A tanítási dráma elmélete és gyakorlata Konvenciók. Fogalom, típusok. Kontextusépítő, narratív, mélyítő, reflektív konvenciók

- „Az a dolgom, hogy segítsen őket tanulni” Interjú Dorothy Heathcote-tal. Drámapedagógiai Magazin 42. szám https://epa.oszk.hu/03100/03124/00065/pdf/EPA03124_dpm_2011_2_002-015.pdf
- Drámapedagógiai olvasókönyv (szerkesztette: Kaposi László). Színházi Füzetek VII. Marczibányi téri művelődési Központ Budapest 1995. 153-212.
- Gavin Bolton: A tanítási dráma elmélete. Színházi Füzetek V. Marczibányi téri művelődési Központ Budapest 1993. 98-103.
- Morgan-Saxton: A színház és a tanítási dráma DPM 1997/1. 20-24. oldal
- Dorothy Heathcote- Gavin Bolton: Tanítsunk drámával DPM 1999/1. 5-8. oldal
- Tanítási dráma (szerkesztette: Lipták Ildikó) 46-56. 77-82.
<https://docplayer.hu/260579-Tanitasi-drama-dramapedagogia-a-hatranynos-helyzetu-tanulok-integralt-nevelesenek-szolgalataban-segedlet-tanfolyami-hallgatok-szamara.html>

8. Komplex színházi nevelési előadás - TIE (A forma műfaji sajátosságai. / A TIE magyarországi története és fontosabb műhelyei. / A TIE pedagógiai célkitűzései.)

- Cziboly, Ádám és Bethlenfalvy, Ádám (2013) *Színházi nevelési programok kézikönyve : Magyarország 2013*. L'Harmattan Kiadó, Budapest. 354-358 o.
- Takács Gábor: Színház a határon - a TIE tíz éve Magyarországon In.: Drámapedagógiai Magazin 2002. évi különszám http://epa.niif.hu/03100/03124/00032/pdf/EPA03124_dpm_2002_k_001-005.pdf
- Szauder Erik: A TIE-t igazán csak főállásban lehet csinálni In: Drámapedagógiai Magazin (1995 / 1. szám) <https://epa.oszk.hu/03100/03124/00010>

9. Diákszínjátszó csoportok alkotófolyamatának felépítése (Az iskolai színjátszás jellemzői. / Színjátszó módszerek. / Előadás létrehozása dramatizálással. / Az amatőr rendező dramaturgiai feladatai.)

- Szakall Judit: *A gyermekszínjátszásról: helyzetgyakorlatoktól a közös dramatizálásig* In: Drámapedagógiai Magazin (2005 - különszám színjátszóknak) - http://epa.oszk.hu/03100/03124/00042/pdf/EPA03124_dpm_2005_k1_007-018.pdf
- Dévényi Róbert: *Az amatőr színjáték dramaturgiája* In: Drámapedagógiai Magazin (2004 - különszám színjátszóknak) <http://www.drama.hu/DPM/2001-2010/2004.k1.pdf>
- A színjáték pedagógiája (Módszertani füzetek 3.) Színház – és Filmművészeti Egyetem Budapest 2019. 14-85. old.

10. A rendező munkája (Egy szabadon választott jelenet színpadi koncepciójának bemutatása)

- Nánay István: A színházi rendezésről (1999), Magyar Drámapedagógiai Társaság. 35-42. 51-62. o. A rendező felkészül. Elemzés. Díszlet, Jelmez. Fény -és térszervezés.
- Nánay István: A színházi rendezésről (1999), Magyar Drámapedagógiai Társaság. 62-64, 67-72. o. Rendezőpéldány készítése, Próbafázisok, Próbavezetés, Tempó, Ritmus.
- Patrice Pavis: Színházi szótár (2006) L' Harmattan Kollektív alkotás 238-239, Performansz, performer 328. o.

11. A dramaturg munkája (Dramatizálás, adaptáció: egy szabadon választott szöveg dramatizálása vagy adaptálása, a szöveggönyv bemutatása, a dramaturgiai munka ismertetése.)

- Nánay István: A színházi rendezésről (1999), Magyar Drámapedagógiai Társaság 43-51. o. Dramaturgiai munka, Zene és dramaturgia, Darabok gyerekeknek

- Patrice Pavis: Színházi szótár (2006) L' Harmattan 105-109. o. Dramatizálás, A dramaturg és feladatai, Dramaturgia, Dramaturgiai elemzés

- Adorjáni Panna: A dramaturgia mint készség. Színház Folyóirat 2021. március

<http://szinhaz.net/2021/06/16/adorjani-panna-a-dramaturgia-mint-keszseg/>

12. Előadáselemzés

- A színházi előadás elemzési szempontjai.

http://vetesigimnazium.hu/anyagok/magyar/Szinhazi_aloadas_elemzes_szempontjai.pdf

- Kiss Gabriella: Bevezetés a színházi előadások világába. Bp., Akadémiai, 2020, III. fejezet
https://mersz.hu/dokumentum/m791baszev__1/

- Patrice Pavis: Előadáselemzés Balassi Kiadó 2003.

13. Jeles események az iskolában. Az ünnep a drámaórán.

- Dolmány Mária: Tanuljunk ünnepelni! Drámapedagógiai Magazin 44. szám 2012/2. 23-26.
http://epa.oszk.hu/03100/03124/00069/pdf/EPA03124_dpm_2012_2_023-026.pdf

- Trencsényi László: Az ünnepek és a pedagógiai reformok. Drámapedagógiai Magazin 1. szám 1995. 3-5. http://epa.oszk.hu/03100/03124/00010/pdf/EPA03124_dpm_1995_1_003-005.pdf

- *Dömötör Tekla: Naptári ünnepek, jeles napok*

- Körömi Gábor-Somfai Barbara: Ünnep az iskolában- Közösségi élmény és alkotás in.: A színháték pedagógiája Módszertani füzetek 3. Színház- és Filmművészeti Egyetem Budapest, 2019. 88-139. oldal

14. Bábjátékos munkaformák a tanórán

- Függyöny mögött varázsláda

<https://docplayer.hu/26465875-Fuggony-mogott-varazslada.html>

- A bábjáték módszertana (pedagógiai segédlet)

https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/ofipast/2013/11/szin_bab_modszertani_segedlet.pdf

15. A drámapedagógia a köznevelésben

- Kerettanterv Dráma 2021.

https://kerettanterv.oh.gov.hu/03_melleklet_9-12/index_4_gimn.html

- Részletes érettségi vizsgakövetelmény

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/kerdoiv2021/drama.docx.pdf

- tanmenetek

<http://www.garabonciasiskola.hu/garabonciasiskola/content/dr%C3%A1ma-%C3%A9s-sz%C3%ADnj%C3%A1t%C3%A9k-tematikus-terv-%C3%A9s-e-tanmenet>

- Útmutató a dráma és színház tantárgy tanításához

<https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-drama-es-szinhaz-tantargy-tanitasahoz.pdf>

- Dráma-Pedagógia-Színház-Nevelés (Szöveggyűjtemény középfeladónak) Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Budapest 2016. 91-114. oldal 199-213. oldal

- Eck Júlia: Dráma- és színházismeret az oktatásban 31-36. oldal, 117-143. oldal